

Lärohandledning för läromedlet

Sopsortering
Centrala begrepp

Sopsortering
Vilken tunna?

Varför ett läromedel om sopsortering?

Denna lärarhandledning är ett stöd för dig som undervisar elever i anpassad grundskola eller anpassad gymnasieskola. Materialet syftar till att ge eleverna kunskap om sopsortering, återvinning och hållbar utveckling samt att utveckla deras förmågor att ta ansvar i sin vardag.

Boken ska bidra med en ökad förståelse hos eleverna kring vikten av sopsortering både i hemmet och på en arbetsplats och träna begrepp som är kopplade till miljö och hållbarhet.

Genom bokens olika kapitel finns möjlighet att diskutera vad som är skillnad mellan matsvinn och matavfall men också kunskap om farligt avfall, textilier och pant. Materialet ger möjlighet att utveckla en självständighet inför vuxenliv och eget boende.

Materialet kan kopplas till Agenda 2030, mål 12 – hållbar konsumtion och produktion.

Läromedlet består av tre delar, en lättläst faktabok och två kortlekar. Dessa kan användas separat men rekommenderas som en helhet så eleven får möjlighet till läsning, samtal och diskussion.

Hur använder vi läromedlet?

Boken

Att få tillgång till lättlästa böcker ser vi som en självklarhet så använd boken som en högläsningbok eller som egen lästund. Till varje kapitel finns en tydlig illustration som ska öka din förståelse av innehållet. Här har du som undervisar en möjlighet att bedöma elevens läsförståelse.

I serien "Lär dig mer om..." finns alltid olika uppgifter kopplade till varje kapitel, en möjlighet att träna sin språkliga förmåga. Dessa uppgifter är färgkodade för att ge ett större visuellt stöd för läsaren.

Prata i grupp

Frågan passar bra för att resonera tillsammans i en grupp och dela med sig av sina åsikter och erfarenheter.

Berätta

Eleven kan här få berätta själv hur hen resonerar.

Reflektera

Eleven får tillfälle att fundera på frågan, vända och vrida på resonemanget för att belysa det från flera sidor.

Ta reda på!

Sök efter mer information om frågan.

Bra att veta!

Vissa regler är så abstrakta att vi ansåg det vara värdefullt med mer fakta.

Kortlekarna

Till denna bok finns även två kortlekar, en kortlek med centrala begrepp och den andra kortleken som ett spel.

Vi vet att våra elever behöver både motivation och variation för sitt lärande. Kortlekarna ger möjlighet till strukturerad och motiverande träning. Vårt förslag till upplägg av kortlekarna är att ni börjar med några få kort. Först och främst vill vi att eleven ska förstå strategin och känna sig trygg i metodiken för att därefter lägga sin energi på lusten att fortsätta lära. Vi ser också en stor vinst om du som undervisar är en god förebild och visar hur arbetet kan genomföras. På så vis stöttar vi eleven i proximala zonen. Så med andra ord börja i det enkla och bygg upp en trygghet för att sedan öka svårighetsgraden. Använder ni tecken som stöd i er undervisning så ska ni självklart lära er tecknet till det centrala begreppet. regeln.

Exempel:

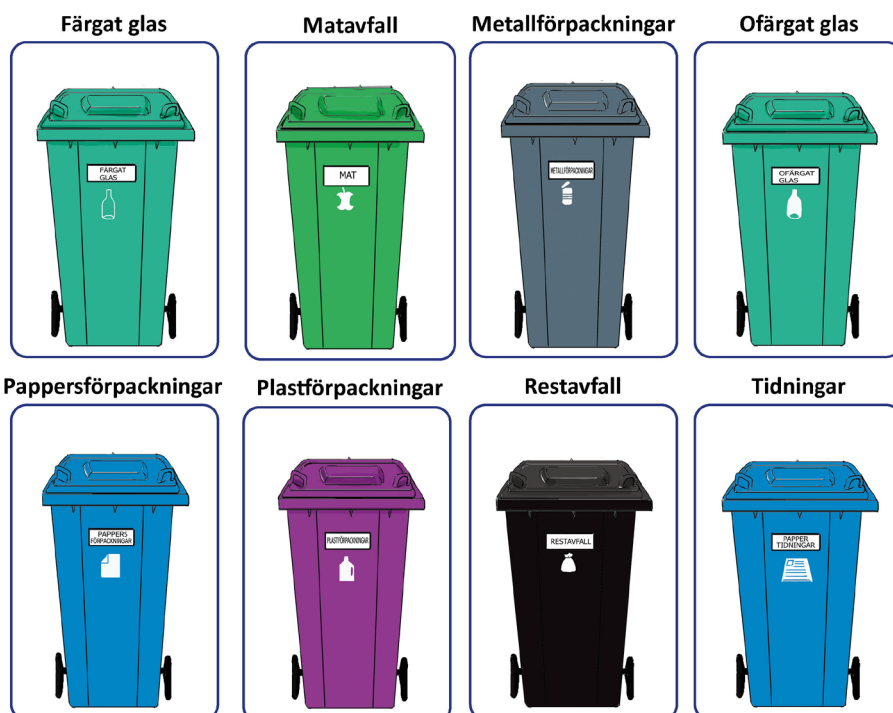
Kortleken "Centrala begrepp" har 26 kort. På ena sidan finns ett begrepp. På andra sidan kortet finns svaret, dvs en förklaring till begreppet. Lägga korten med begreppen uppåt mitt på bordet. Låt första deltagaren ta översta kortet. Läs upp begreppet. Nu ska övriga deltagare gissa vad begreppet betyder. Om man vill kan man också vända på spelet så att man läser svaret och låter eleven komma på begreppet.

Kortleken "Vilken soptunna" har 26 kort. På ena sidan finns en illustration och en ordbild av aktuellt begrepp med frågan "Vilken soptunna". På andra sidan finns svaret. Till denna kortlek finns även "spelplan" med olika sorteringskärl. Kortlek kan alltså användas för att spela spel tillsammans, lägg rätt kort på rätt tunna, vem fyller sitt kärl först med 5 sopor? Hur många sopor kan du sortera innan du behöver lämna över till din spelkompis?

Exempel:

Spelplanen:

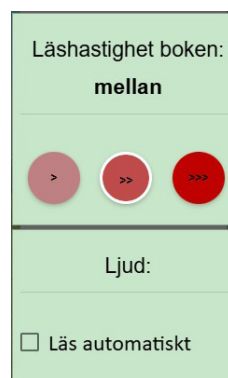
Hur använder vi det digitala läromedlet?

Du kan ställa in ett par saker innan bokläsningen och frågesporten börjar. På listen längst ner till vänster ser du följande knapp för inställningar:

Om du klickar i "Läs automatiskt" så kommer speakern att gå igång automatiskt när du bläddrar i boken och spelar frågesporten. Om du inte vill att rösten ska gå igång automatiskt så väljer du istället att använda den gröna knappen med ordet "Text" på, så läser den bara den sidan eller det kortet du står på. På de sidor där uppgifter finns klickar du på den blå knappen med texten uppgift så läses uppgifterna upp.

Du kan också välja läshastigheten där för uppläsning av boken.

Mer om boken

I den här digitala versionen kan man både läsa och lyssna på boken. Det är bra för elever som inte kan läsa, som är svaga läsare eller som behöver stimulera fler sinnen.

På knapparna nedan kan du bläddra mellan sidorna.

Man kan använda den digitala boken på allt från mobiltelefonen till digitala whiteboards. Det gör att man kan läsa boken både enskild eller tillsammans i klassen. Kanske kan man ta en sida i taget och arbeta med den?

Digitala kortlekar.

Vi har ett sopsorteringsspel i appen som fungerar ungefär likadant som den fysiska kortleken. Man får ett kort med sopor på. Tryck sedan på rätt tunna som den sopan ska ner i. När du väljer rätt tunna försvinner sopan till tunnan.

Det går inte att välja fel tunna. Väljer du fel så händer ingenting, då ligger sopan kvar tills du hittar rätt tunna. Om man vill kan man trycka på LYSSNA-knappen under sopan för att höra vad det är, det är inte alltid jättelätt att se skillnad på glas/plast/papp.

Den andra kortleken är centrala begrepp och här kan man lära sig förstå betydelsen av alla svåra ord runt ämnet. Alla texter är inlästa så att man kan jobba med kortlekarna även om man inte är en läsare.

Vi hoppas att ni får mycket kunskap och glädje av det här läromedlet. Det är viktig kunskap.

Vi tycker personligen att det egentligen inte blir mycket viktigare än det här.

Vi hoppas att handledningen inspirerar till roliga, lärorika stunder i klassrummet och bidrar till att eleverna får en djupare förståelse för hur vi tillsammans kan skapa en mer hållbar framtid.

Undervisar du inom anpassad gymnasieskola kan materialet kopplas till arbetslivet som till exempel hantering av farligt avfall, arbetsmiljö och säkerhet.

Likaså ges det stora möjligheter att samtala kring självständighet och vuxenliv. Några konkreta tips kan vara att ni göra ett studiebesök på en återvinningstation eller återvinningscentral innan ni startar upp temat kring sopsortering. Du kan självklart även använda konkreta förpackningar och material som sopsorteras istället för bilder eller varför inte klippa ut bilder ut reklamblad och tidningar som sedan sorteras?

Koppling till kursplaner för anpassade grundskolan Lgra22:

Centralt innehåll i årskurs 7–9

NO - Natur, miljö och samhälle

- Människans beroende av och påverkan på naturen. Vårt ansvar när vi nyttjar naturen i relation till hållbar utveckling.
- Råvarors förädling till produkter, till exempel metaller, papper och plast. Hur produkterna kan återanvändas eller återvinnas.

SO - Att leva i världen

- Hur val och prioriteringar på individ- och samhällsnivå kan påverka miljön och främja hållbar utveckling.

Svenska - Läsa och skriva

- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att avkoda och förstå olika texter. Att urskilja texters budskap och syfte. Att urskilja innehåll som kan vara direkt uttalat eller indirekt uttryckt i texten.
- Att återge delar av innehållet i olika texter. Att resonera om texter med koppling till upphovsperson, andra texter och egna erfarenheter.

Svenska - Tala, lyssna och samtala

- Olika former av samtal. Att uttrycka känslor, tankar och kunskaper, lyssna, ställa frågor och föra resonemang, samt formulera åsikter och argument.

Svenska - Språkbruk

- Ord och begrepp för att uttrycka känslor, kunskap och åsikter.

Hem och konsumentkunskap - Levnadsvanor

- Resurshushållning. Ställningstaganden vid val och användning av livsmedel och andra varor. Hur produktion, transport och återvinning av livsmedel och andra varor påverkar hälsa, ekonomi och miljö.

Koppling till kursplaner för ämnesområde Lgra22:

Centralt innehåll i årskurs 7–9

Vardagsaktiviteter - Vardag i hemmet

- Hushållning med livsmedel och andra förbrukningsvaror i hemmet samt återvinning.

Kommunikation - Samspela, tala och samtala

- Kommunikation i olika sammanhang och miljöer. Kroppsspråk, tecken, tal och andra former för kommunikation. Att uttrycka känslor, avsikter, kunskaper och åsikter på olika sätt samt att tolka andras uttryck.
- Att ställa frågor, svara, ge kommentarer samt beskriva och berätta i olika sammanhang och med olika syften.

- Grundläggande strukturer för kommunikation. Turtagning samt att initiera, upprätthålla och avsluta samspel eller samtal.

Kommunikation - Informationssökning

- Informationssökning i olika källor, till exempel i tidningar och söktjänster på internet.

Verklighetsuppfattning - Natur, miljö och samhälle

- Människans beroende av och påverkan på naturen. Naturen som resurs samt vårt ansvar när vi nyttjar den.
- Några material och ämnen, deras egenskaper och påverkan på miljön.
- Vanliga kemikalier i hemmet, hur de är märkta och hur de bör hanteras.

Koppling till läroplanen Lgyan25:

Ämnesområden på det individuella programmet i anpassad gymnasieskola:

Ämne - Individ och samhälle

- Centralt innehåll: Aktuella samhällsfrågor, till exempel frågor som rör hälsa, miljö och globala händelser.
- Ämne - Hem- och konsumentkunskap

Centralt innehåll: Återvinning, källsortering och kompostering

Ämne - Språk och kommunikation

- Berätta, återberätta och beskriva händelser och berättelser med hjälp av olika kommunikativa redskap.
- Ord, begrepp och symboler för att kommunicera och samspela med andra.

Ann Gomér och Jeanette Persson

© Bona Signum AB 2026